

ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS VAIKŲ IR JAUNIMO SOCIALIZACIJOS PROGRAMA 2011-2014 METAMS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vaikų ir jaunimo socializacijos 2011-2014 programa (toliau – Programa), skirta plėtoti vaikų ir jaunimo, besimokančių pagal bendrojo lavinimo programas, socializacijos galimybes, užtikrinant jų įvairovę ir prieinamumą.

2. Programos vykdytojai – rajono švietimo, sporto įstaigos ir organizacijos, kurių įstatuose, nuostatuose įteisinta neformaliojo švietimo veikla.

3. Socializacija – asmens vystymasis visą gyvenimą sąveikaujant su aplinka, socialinių normų ir kultūros vertybių perėmimo procesas, tobulinimasis ir savęs realizavimas visuomenėje.

4. Programa vykdoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu (Žin., 1994, Nr. 55-1049; 2000, Nr. 91-2832), Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2003, Nr. 63-2853), Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010 m. spalio 11 d. įsakymu Nr. V-1715 patvirtinta Vaikų ir jaunimo socializacijos programa, Neformaliojo vaikų švietimo koncepcija, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. ISAK-2695 (Žin., 2006, Nr. 4-115); Vaikų vasaros poilsio stovyklų bendrieji nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2006 m. kovo 31 d. įsakymu Nr. ISAK-612 (Žin., 2006, Nr. 39-1420); Vaikų ir jaunimo užimtumo programų vertinimo kriterijų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. ISAK-2567 (Žin., 2005, Nr. 149-5453), Subjektų, vykdančių vaikų ir jaunimo socializaciją, socialinės, edukacinės ir teisinės kompetencijos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. ISAK-2636 (Žin., 2006, Nr. 2-27).

II. ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ

5. Rokiškio rajono savivaldybė nuo 2004 m. organizavo Vaikų ir jaunimo socializacijos (vasaros poilsio ir užimtumo per visus metus) programų rėmimo konkursus. Programoms finansuoti 2007-2010 m. buvo skirta 519 tūkst. Lt. Įvairiose Programos lėšomis finansuojamose socializacijos veiklose kasmet dalyvavo virš 3 tūkst. rajono vaikų ir jaunimo, buvo finansuoti 254 įvairių organizacijų vykdomi projektai. Ypatingas dėmesys buvo skiriamas turiningam vaikų vasaros poilsui organizuoti. Kasmet 2007-2010 m. buvo finansuojama nuo 30 iki 70 dieninių, turistinių, darbo ir poilsio vaikų vasaros poilsio stovyklų, o 2010 m. VšĮ Rokiškio jaunimo centro turistinėje bazėje Žiobiškyje organizuota stacionarinė 5 pamainų vasaros stovykla 140 vaikų. Remiamos kūrybinės, sportinės, turistinės, ekologinės ir kitos vaikų stovyklos.

6. XV Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2008 m. gruodžio 9 d. nutarimu Nr. XI-52 (Žin., 2008, Nr. 143-5689), 593 punkte numatyta siekti, kad dauguma vaikų dalyvautų bent vienos neformaliojo ugdymo veiklos užsiėmimuose. Sudėtinga šalies socialinė ir ekonominė būklė sąlygoja visuomenės, o ypač jaunų žmonių kultūrinių, dvasinių vertybių nuosmukį, mažina jų galimybes dalyvauti pasirinktoje švietimo veikloje, turiningai leisti laisvalaikį. Rokiškio rajone 2006–2007 m. neformaliajame švietime dalyvavo 1786 mokiniai, 2009–2010 m. – 1894 mokiniai. 2010 m. rajone veikia 5 neformaliojo vaikų švietimo mokyklos ir 3 skyriai, tačiau tik trečdalis vaikų užsiima neformaliojo švietimo veikla po pamokų. Vaikų dalyvavimas neformaliojo švietimo veikloje savivaldybėje svyruoja nuo 25 iki 30 procentų, neformaliojo vaikų švietimo mokyklą lankančiam vaikui finansuoti savivaldybė 2007

m. skyrė nuo 900 iki 2741 Lt per metus. Vidutiniškai neformaliajam švietimui savivaldybė skyrė 8-10 proc. biudžeto (2006 m. atlikto Vilniaus pedagoginio universiteto tyrimo „Neformaliojo vaikų švietimo sąnaudos ir prieinamumas“ duomenys). Galimybes dalyvauti neformaliojo švietimo veiklose mažina ir 2009 m. bendrojo lavinimo mokyklose popamokinei veiklai nuo 4 iki 2 valandų sumažėjęs valandų skaičius.

7. Susiformavusi vaikų neformaliojo švietimo sistema ir išlikusi bazė – svarbūs veiksniai, leidžiantys tęsti vaikų ir jaunimo socializacijos, neformaliojo vaikų švietimo programų vykdymą, skatinti įvairias vaikų užimtumo formas, tačiau akivaizdu, kad sumažėjęs finansavimas tiesiogiai susijęs su vaikų ir jaunimo dalyvavimo neformaliajame švietime pasirinkimo galimybių mažėjimu. Ne visuomet tinkamai ugdomi mokymosi motyvaciją turintys vaikai ir jaunimas, nepakankamai subalansuota neformaliojo vaikų švietimo veiklų pasiūla pagal ugdymo programas ir vaikų amžių.

8. Tarptautinio mokinių gyvenimo ir sveikatos tyrimo, atlikto 2006 m. duomenimis, trečdalis berniukų ir du trečdaliai mergaičių yra nepakankamai fiziškai aktyvūs. Šios proporcijos, palyginti su kitomis šalimis, yra didelės ir per 12 stebėjimo metų tendencijos nemažėja. Tarptautiniais tyrimais įrodyta, kad sportuojantys mokiniai geriau mokosi, pasižymi aukštesne saviverte, rečiau turi žalingų įpročių. Deja, per didelis mokymosi krūvis, pasyvių laisvalaikio formų išsigalėjimas, sporto būrelių, žaidimo aikštelių ir kitų galimybių stoka riboja mokinių norą sportuoti.

9. Rajono savivaldybės bendrojo lavinimo mokyklos ir neformaliojo švietimo įstaigos aktyviai dalyvauja Švietimo ir mokslo ministerijos inicijuotame projekte „Neformaliojo švietimo paslaugų plėtra savivaldybėse“. Projektu siekiama užtikrinti mokinių socializacijos ir užimtumo formų plėtrą, įgyvendinant neformaliojo švietimo veiklas stacionariuose vaikų vasaros poilsio stovyklose ir kitose institucijose, ugdyti asmenų gebėjimus kokybiškoms neformaliojo švietimo paslaugoms teikti, plėtoti pilietinį ir tautinį ugdymą savivaldybėse įgyvendinant neformaliojo švietimo veiklas. Nuo 2011 m. šiame projekte dalyvauja 11 rajono bendrojo lavinimo mokyklų ir VšĮ Rokiškio jaunimo centras.

10. Siekiant gerinti psichologinį klimatą mokyklose, ugdyti vaikų socialinius emocinius įgūdžius, pradėtos diegti įvairios gyvenimo įgūdžių ugdymo, smurto ir kitos prevencijos programos. Nuo 2010 m. 2 rajono gimnazijos - Rokiškio Juozo Tūbelio ir Obelių dalyvauja pilotiniame visuomeninės organizacijos „Gelbėkit vaikus“ projekte „Saugi mokykla“. Šiuo projektu siekiama išmokyti visą mokyklos personalą atpažinti, pastebėti patyčias ir tinkamai į jas reaguoti. Patyčių ir smurto prevencijos programos Olweus pradėtos diegti Rokiškio Senamiesčio ir Rokiškio r. Kriaunų pagrindinėse mokyklose.

11. Įgyvendinant Nacionalinę smurto prieš vaikus prevencijos ir pagalbos vaikams 2008–2010 m. programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. balandžio 24 d. nutarimu Nr. 392 (Žin., 2008, Nr. 51-1892), 5 rajono ikimokyklinio ugdymo įstaigose pradėta diegti programa „Žipio draugai“, 9 rajono pradinio ugdymo programos vykdančiose mokyklose – programa „Second Step“, 2 rajono mokyklose organizuojama vaikų prieš smurtą grupių veikla. 2010 m. 12 rajono bendrojo lavinimo mokyklų ir 3 ikimokyklinio ugdymo įstaigose dirbo 15 socialinių pedagogų ir kitų švietimo pagalbos specialistų.

III. PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

12. Šios Programos tikslas – plėtoti Rokiškio rajono savivaldybės vaikų ir jaunimo, besimokančių pagal bendrojo lavinimo programas, socializacijos galimybes, užtikrinant jų įvairovę ir prieinamumą.

13. Programos uždaviniai:

13.1. plėtoti švietimo pagalbos, vaikų ir jaunimo gyvenimo įgūdžių ugdymo sistemos galimybes rajone;

13.2. didinti neformaliojo vaikų švietimo, socioeducacinių veiklų prieinamumą, sudaryti socialiai prasmingos ir atsakingos saviraiškos galimybes rajone;

13.3. vykdyti vaikų ir jaunimo socializacijos padėties stebėseną ir sklaidą rajone;

13.4. sudaryti sąlygas tobulinti rajono specialistų, dirbančių vaikų ir jaunimo socializacijos srityje, kompetencijas.

14. Programos įgyvendinimo priemonės pateiktos jos priede.

IV. NUMATOMI REZULTATAI IR VERTINIMO KRITERIJAI

15. Įgyvendinus Programą, prognozuojami šie rezultatai:

15.1. pagerės rajone vaikų ir jaunimo švietimo pagalbos prieinamumas ir gyvenimo įgūdžiai.

15.2. padaugės galimybių rajono vaikams ir jaunimui dalyvauti socializacijos projektuose ir neformaliojo švietimo veiklose;

15.3. bus patobulintos rajono specialistų, dirbančių vaikų ir jaunimo socializacijos srityje, kompetencijos.

16. Programos vertinimo kriterijai:

16.1. rajono vaikų ir jaunimo, gavusių švietimo pagalbą ir ugdžiusių gyvenimo įgūdžius, procentas – 15;

16.2. rajono vaikų ir jaunimo, dalyvaujančių socializacijos projektuose ir neformaliojo švietimo veiklose, procentas – 30;

skaičius – 5;

16.3. kompetenciją tobulinusių rajono specialistų, dirbančių vaikų ir jaunimo socializacijos srityje, skaičius – 100 per metus.

V. PROGRAMOS FINANSAVIMAS

17. Programa finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, Europos Sąjungos struktūrinių fondų, savivaldybės biudžeto lėšų, taip pat iš kitų šaltinių. Jos tikslams įgyvendinti kooperuojamos įvairių fondų ir investicijų lėšos. Programos įgyvendinimo priemonių plane asignavimai nenurodomi, lėšos programai įgyvendinti bus nurodomos atitinkamų metų Savivaldybės strateginiame veiklos plane ir tikslinamos rengiant kiekvienų metų savivaldybės biudžetą, atsižvelgiant į vietos bendruomenės poreikius ir esamas lėšas.

VI. ĮGYVENDINIMO KONTROLĖ

18. Už šios Programos įgyvendinimą atsako Rokiškio rajono savivaldybės taryba. Rokiškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu sudaroma Vaikų ir jaunimo socializacijos programos koordinavimo komisija iš institucijų, atsakingų už šios Programos priemonių įgyvendinimą: savivaldybės administracijos Švietimo, Socialinės paramos ir sveikatos, Vaiko teisių apsaugos, Kultūros ir ryšių su užsienio šalimis skyrių atstovų, sporto, policijos, nevyriausybinių organizacijų ir kitų institucijų atstovų. Komisijos nariai atsako už Programoje numatytų priemonių įgyvendinimo koordinavimą.

Kiekvienais kalendoriniais komisijos pirmininkas teikia ataskaitą Rokiškio rajono savivaldybės tarybai apie šios Programos vykdymo rezultatus.
